

František Palacký

*14. červen 1798 Hodslavice - †26. květen 1876 Praha

František Palacký byl významným českým historikem, spisovatelem a politikem. Byl jednou z hlavních osobností českého národního obrození a předním představitelem politiky austroslavismu. Je považován za zakladatele moderního českého dějepisectví. František Palacký patřil mezi velké přívržence pravosti Rukopisů královédvorského a zelenohorského, ze kterých vycházel ve svých dílech.

Narodil se roku 1798 do protestantské rodiny. Vystudoval školy v Trenčíně a v Bratislavě. Po studiích působil jako vychovatel v uherských šlechtických rodinách. To mu dalo velkou příležitost pokračovat ve svém sebevzdělávání – za svůj život se naučil až 10 cizích jazyků. Získal také velice dobré znalosti o politických poměrech v habsburské monarchii. Roku 1823 odcestoval do Prahy, aby se tu mohl podrobně věnovat studiu historie a především českým dějinám. Po příjezdu se nechal zaměstnat u Josefa Dobrovského a později se nechal najmout rodem Šternberků jako rodinný archivář.

Roku 1827 měl být jmenován stavovským historiografem (jmenován byl nakonec až roku 1838). Již v této funkci dostal pověření od českých stavů napsat ucelenou historii Čech. A tak vzniklo jeho první velké dílo - *Geschichte von Böhmen (Dějiny Čech)*. Trojsvazkové pojetí českých dějin začínající pravěkými dějinami Čech a končící rokem 1378. *Dějiny Čech* jsou psány v němčině.

Z iniciativy Františka Palackého vznikla roku 1831 *Matice česká*, která měla za úkol financovat vydávání českých knih. V roce 1848 předsedal slovanskému sjezdu v Praze. V této době mu byl také zaslán dopis s pozvánkou na německý sněm ve Frankfurtu nad Mohanem, kde se měla řešit otázka sjednocení Německa. František Palacký toto pozvání odmítl.

V letech 1848 až 1876 pracoval Palacký na překladu *Geschichte von Böhmen*. Tak vzniklo jeho vůbec nejvýznamnější dílo – *Dějiny národu českého v Čechách a v Moravě*. Nebyl to pouhý překlad. Jak sám Palacký napsal *Geschichte von Böhmen* byly pouhou přípravou k českému znění *Dějin národu českého*. V pěti knihách zde popisuje historii Čech a Moravy od příchodu Slovanů až do nástupu Habsburků na český trůn roku 1526. Dějiny zde líčí jako neustálý boj mezi Slovany a Němci. Ve třetím díle vyzdvihl husitství jako nejslavnější období českých dějin.

V 50. letech 19. století po dobu Bachova absolutismu byl pod neustálým policejním dohledem. Po jeho pádu se Palacký vrátil do aktivního politického života. Roku 1861 začaly z jeho iniciativy vycházet české politické noviny *Čas a Národní listy*. V témže roce byl zvolen do zemského sněmu a spolu s Františkem Ladislavem Riegrem stál v čele politické strany staročechů. Ve svém spisu *Idea státu rakouského*, sepsaném v roce 1865, jasně formuloval svoje názory na uspořádání Rakouské monarchie. Nepřeje si její zrušení, chce pouze více práv pro slovanské národy v monarchii.

Na schůzi muzejní společnosti roku 1869 přednesl Palacký svůj návrh na přípravu kritické edice pramenů *Fontes rerum Bohemicarum*, která začala vycházet od roku 1873. Od roku 1872 se František Palacký stahuje z aktivní politiky. Zemřel roku 1876 ve svém domě v Praze na zápal plic.

Geschichte von Böhmen:

- 1. díl (do roku 1197)
- 2. díl (1197 – 1306)
- 3. díl (1306 – 1378)

Dějiny národa českého v Čechách a v Moravě:

- 1. díl (do roku 1125)
- 2. díl (1125 – 1403)
- 3. díl (1403 – 1439)
- 4. díl (1439 – 1471)
- 5. díl (1471 – 1526)

Literatura:

KOŘALKA, Jiří: František Palacký (1798 – 1876). Životopis. Praha 1998.

ŠTAIF, Jiří: František Palacký: život, dílo, mýtus. Praha 2009.

JETMAROVÁ, Milena: František Palacký. Praha 1961.